



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

09 лютого 2018 р.

Київ

№ 65-р

Про визнання підтримки суб'єктів господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 07.02.2018 № 500-42/2018 та повідомлення про нову державну допомогу, надіслане листами Департаменту транспорту, зв'язку та організації дорожнього руху Одеської міської ради:

1) від 25.10.2017 б/н (вх. № 5-01/46-ДД від 31.10.2017);

2) від 07.12.2017 № 01-14/4848 (вх. № 5-01/12334-ДД від 11.12.2017), яке було подано на виконання пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631 (далі – Порядок 2-рп),

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) Листами від 25.10.2017 б/н (вх. № 5-01/46-ДД від 31.10.2017) та від 07.12.2017 № 01-14/4848 (вх. № 5-01/12334-ДД від 11.12.2017) Департаментом транспорту, зв'язку та організації дорожнього руху Одеської міської ради відповідно до пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Антимонопольним комітетом України листом від 13.11.2017 № 500-29/05-12258 залишено Повідомлення без руху та запитано додаткову інформацію. Листом від 07.12.2017 № 01-14/4848 (вх. № 5-01/12334-ДД від 11.12.2017) Департаментом транспорту, зв'язку та організації дорожнього руху Одеської міської ради надано додаткову інформацію до Повідомлення.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. НАДАВАЧ ПІДТРИМКИ

- (3) Департамент транспорту, зв'язку та організації дорожнього руху Одеської міської ради (65004, м. Одеса, пл. Думська, 1, код ЄДРПОУ 23987115).

2.2. ОТРИМУВАЧ ПІДТРИМКИ

- (4) Комунальне підприємство «Одесміськелектротранс» (65007, м. Одеса, вул. Водопровідна, 1, код ЄДРПОУ 03328497).

2.3. МЕТА (ЦІЛЬ) ПІДТРИМКИ

- (5) Метою (ціллю) підтримки є:

- створення належних умов для надання населенню доступних, якісних та безпечних послуг з перевезення трамваями та тролейбусами;
- розвиток електротранспорту з урахуванням потреб осіб з обмеженими фізичними можливостями;
- забезпечення сталого функціонування і подальшого розвитку міського електротранспорту;
- підвищення рівня технічного оснащення комунального підприємства «Одесміськелектротранс» та ефективності його роботи;
- збільшення питомої ваги електротранспорту у міських пасажирських перевезеннях та його пріоритетний розвиток для зменшення рівня забруднення довкілля у місті-курорті Одесі.

2.4. ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

- (6) Покращення якості пасажирських перевезень міським електротранспортом, підвищення основних техніко-економічних показників роботи підприємства, зокрема:

у соціальній сфері:

- забезпечення розвитку екологічно чистого міського пасажирського електротранспорту;
- підвищення якості надання послуг населенню в пасажирських перевезеннях електротранспортом;
- значне скорочення часу на поїздку;
- перерозподіл пасажиропотоку між іншими видами громадського транспорту та часткове розвантаження міста від автомобільного транспорту;
- забезпечення можливості експлуатації низькопідлогових сучасних трамвайних вагонів;
- забезпечення комфортних та безпечних умов пересування пасажирів, зокрема людей з особливими потребами;
- збільшення протяжності мережі трамвайних і тролейбусних маршрутів;

в економічній сфері:

- забезпечення зниження рівня збитковості міського електротранспорту – введення в експлуатацію нового рухомого складу, що у результаті зменшить витрати на ремонт та обслуговування;
- збільшення обсягу пасажирських перевезень до 15 відсотків за рахунок будівництва нових та вдосконалення діючих трамвайних і тролейбусних ліній, а також придбання нових трамваїв та тролейбусів;

у технологічній сфері:

- оновлення парку електротранспорту сучасним рухомим складом, поліпшення технічного стану наявного парку трамвайних вагонів та тролейбусів шляхом модернізації та технічного переоснащення;

- поліпшення показників надійності роботи вузлів та агрегатів рухомого складу, забезпечення виконання планових завдань із випуску трамваїв і тролейбусів на маршрути та задоволення потреб населення міста в міських пасажирських перевезеннях;
- поліпшення комфортності та безпеки перевезення пасажирів трамвайними вагонами та тролейбусами з дотриманням стандартів якості транспортних послуг;
- впровадження передових технологій діагностики, технічного обслуговування та ремонту рухомого складу міського електротранспорту.

2.5. ФОРМА ПІДТРИМКИ

- (7) Субсидії та поточні трансферти на забезпечення основної діяльності комунального підприємства «Одесміськелектротранс»: виплата заробітної плати, сплата податків і зборів на заробітну плату, земельного податку та оплати спожитої електроенергії.
- (8) Капітальні трансферти на розвиток інфраструктури міського електротранспорту. Відповідно до Програми розвитку міського електричного транспорту м. Одеси на 2016 – 2018 роки з метою закупівлі робіт, товарів та послуг для потреб транспортної інфраструктури комунальне підприємство «Одесміськелектротранс» проводить конкурсні торги через систему «Прозоро», укладаються відповідні договори та реєструються в органі державної казначейської служби.
- (9) Забезпечення гарантійних зобов'язань комунального підприємства «Одесміськелектротранс» на підставі Договору гарантії, відшкодування та підтримки проекту, укладеного 21.10.2016 між Одеською міською радою та Європейським банком реконструкції та розвитку.

2.6. ОБСЯГ ПІДТРИМКИ

(10) Загальний обсяг підтримки – 793 992,1 тис. грн.

(11) З них:

2016 рік:

- субсидії та поточні трансферти – 152 000,0 тис. грн;
- капітальні трансферти на розвиток інфраструктури – 80 499,4 тис. грн;

2017 рік:

- субсидії та поточні трансферти – 223 000,0 тис. грн;
- капітальні трансферти на розвиток інфраструктури – 68 367,6 тис. грн;

2018 рік:

- субсидії та поточні трансферти – 236 715,0 тис. грн;
- капітальні трансферти на розвиток інфраструктури – 20 000,0 тис. грн;
- забезпечення гарантійних зобов'язань за позичальника, що отримав кредит під місцеві гарантії – 13 410,1 тис. грн.

2.7. ПІДСТАВА ДЛЯ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ

- (12) Закон України «Про міський електричний транспорт» від 07.05.2017 у поточній редакції.

- (13)Рішення Одеської міської ради від 21.09.2016 № 1087-VII «Про затвердження Міської цільової програми розвитку електротранспорту м. Одеси на 2016-2018 роки» (зі змінами від 08.02.2017 № 1617-VII).
- (14)Рішення Одеської міської ради від 24.11.2016 № 372 «Про затвердження (ратифікацію) договору Гарантії, відшкодування та підтримки проекту «Оновлення міського електротранспорту м. Одеси», укладеного 21 жовтня 2016 року між Одеською міською радою та Європейським банком реконструкції та розвитку.
- (15)Наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2016 № 879 «Про погодження Обсягу та умов надання місцевої гарантії Одеською міською радою у 2016 році».

2.8. ТРИВАЛІСТЬ ПІДТРИМКИ

- (16)З 01.01.2016 по 31.12.2018.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (17)Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (18)Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

3.1. ПОСЛУГИ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ ЗАГАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ІНТЕРЕС

- (19)Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (20)Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону, дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (21)Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263(3) або 263(4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

- (22) Згідно з пунктом с) Додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (23) Згідно зі статтею 263(4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг в будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (24) Відповідно до статті 262(4) Угоди, підприємства, уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій Частині в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (25) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (26) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично дорученого їм спеціального завдання.
- (27) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № 280/00 Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, умовою застосування статті 87(1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію.
Проте державні субсидії, призначені для надання міських, замських чи регіональних транспортних послуг, не підпадають під дію цього положення, якщо такі субсидії розглядаються як компенсація за послуги, що надаються суб'єктами-одержувачами для

здійснення публічних обов'язків. Для застосування цього критерію національний суд має переконатися, що виконані такі умови:

- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
- параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
- компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання при наданні послуг загального економічного інтересу;
- суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо така процедура не була дотримана, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

3.2. ВИМОГИ ДО КОМПЕНСАЦІЇ ВИТРАТ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПОСЛУГАМИ ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

(28) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про міський електричний транспорт» основною формою транспортного обслуговування населення є перевезення трамваями і тролейбусами за маршрутами, а метрополітеном, швидкісним трамваєм – за лініями відповідно до затверджених в установленому порядку транспортних схем міст (регіонів).

(29) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про міський електричний транспорт» державна політика у сфері міського електричного транспорту проводиться на засадах:

- доступності транспортних послуг для усіх верств населення;
- пріоритетності розвитку міського електричного транспорту у містах з підвищеним рівнем забруднення довкілля та курортних регіонах;
- створення сприятливих умов для виробництва вітчизняного рухомого складу та його удосконалення;
- беззбиткової роботи перевізників.

(30) Згідно з частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт» установа тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення беззбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.

(31) Відповідно до частини другої статті 74 Бюджетного кодексу України обсяг та умови здійснення місцевих запозичень і надання місцевих гарантій погоджуються з Міністерством фінансів України. Обсяг та умови здійснення місцевих зовнішніх запозичень шляхом отримання кредитів (позик) від міжнародних фінансових організацій і надання місцевих гарантій для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання, що виникають за кредитами (позиками) від міжнародних фінансових організацій, вважаються погодженими, якщо Міністерством

фінансів України рішення не прийнято протягом одного місяця з дня надходження документів на погодження.

- (32) Згідно зі статтею 93 Договору ЄС, допомога суб'єктам господарювання визнається сумісною з положеннями Договору ЄС, якщо вона забезпечує потреби координації транспорту або якщо вона є відшкодуванням за виконання окремих зобов'язань, притаманних поняттю громадської послуги.
- (33) Пунктом 5 преамбули Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про послуги громадського транспорту з перевезення пасажирів залізницею і автомобільними шляхами (далі – Регламент) встановлено, що компетентні органи держав-членів повинні бути здатними забезпечувати надання послуг громадського пасажирського транспорту, зокрема, шляхом застосування таких механізмів:
- надання ексклюзивних прав на здійснення цих послуг підприємствам – надавачам публічних послуг;
 - фінансової компенсації витрат підприємствам, що надають такі послуги;
 - визначення загальних правил функціонування громадського транспорту, що застосовуються для всіх підприємств.
- (34) Пунктом 27 преамбули Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати громадські послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації. У тих випадках, коли орган державної влади укладає контракт про надання громадських послуг без проведення конкурентних тендерних процедур, він повинен визначити чіткі правила для того, щоб розмір компенсації був адекватним з огляду на забезпечення бажаного рівня ефективності та якості послуг.
- (35) Пунктом 34 преамбули Регламенту передбачено, що компенсація витрат надавачам послуг громадського пасажирського транспорту має бути такою, щоб підприємства, відповідальні за надання громадських послуг, працювали на принципах та умовах, які дозволяють їм виконувати відповідні завдання. Така компенсація може визнаватися сумісною з правилами державної допомоги за певних умов. По-перше, вона має надаватися саме для забезпечення послуг, що становлять загальний інтерес. По-друге, для уникнення спотворення економічної конкуренції вона не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат, понесених у зв'язку з наданням таких послуг, з урахуванням отриманого доходу та розумного прибутку.
- (36) Відповідно до статті 2 Регламенту громадський пасажирський транспорт – це послуги загального економічного інтересу у сфері пасажирського транспорту, що надаються громадянам на недискримінаційній та постійній основі.
- (37) Згідно зі статтею 2 Регламенту компенсація за надання громадських послуг означає будь-яку вигоду, в тому числі фінансову, надану безпосередньо або опосередковано компетентним органом влади за рахунок державних коштів протягом періоду виконання зобов'язань про надання громадських послуг або пов'язаних із періодом, в якому ці послуги надавалися.
- (38) Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання громадських послуг повинен містити:

- чітко визначені зобов'язання щодо громадських послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація та наявність будь-яких ексклюзивних прав;
 - механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.
- (39) Тривалість дії договору не повинна перевищувати 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту залізничними рейсами.
- (40) У разі необхідності, з урахуванням умов зносу активів, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків, якщо підприємство закуповує ці активи самостійно, які є значними щодо загальних активів, необхідних для здійснення виключно послуг пасажирського транспорту, що підпадають під дію договору. Якщо це обґрунтовано витратами, що впливають з певної географічної ситуації у найвіддаленіших регіонах, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків.
- (41) Відповідно до пункту 2 статті 5 Регламенту будь-який компетентний орган місцевого самоврядування, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту, а також може прямо укладати договори про надання громадських послуг із відокремленими підприємствами, щодо яких орган місцевого самоврядування здійснює такий же контроль, яким він володіє по відношенню до власних підрозділів. Якщо компетентний місцевий орган влади приймає відповідне рішення, у такому разі застосовується наступне:
- при вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органа влади в керівних або наглядових органах, права власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями підприємства;
 - підконтрольні органу влади підприємства, що надають послуги громадського пасажирського транспорту, не мають права брати участь в тендерних процедурах, предметом яких є надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.
- (42) Згідно зі статтею 9 Регламенту компенсація за послуги громадського пасажирського транспорту або виплата за дотримання тарифних зобов'язань, сплачених відповідно до норм Регламенту, є сумісною із спільним ринком. Така компенсація звільняється від обов'язку повідомлення про державну допомогу, передбаченого статтею 108(3) Договору про заснування Європейського Співтовариства.
- (43) Відповідно до Регламенту, компенсація витрат підприємства, пов'язана з виконанням договору про надання послуг громадського транспорту, повинна розраховуватися відповідно до норм, встановлених у Додатку.
- (44) Отже, беручи до уваги зобов'язання України, передбачені статтею 264 Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС, положення Регламенту та додатково – рішення Європейського Суду від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг загального економічного інтересу, є сумісною, якщо:
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);

- параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
- компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку. До витрат можуть бути віднесені, зокрема, фонд заробітної плати, вартість утримання та користування інфраструктурою, ремонт та обслуговування рухомого складу й обладнання, необхідного для функціонування інфраструктури послуг громадського транспорту, постійні витрати та вартість капіталу;
- тривалість дії договору не перевищує 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту;
- у разі укладення прямого договору між підконтрольним підприємством і органом місцевого самоврядування, підприємство не бере участі в конкурентних процедурах для укладення договорів на надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.

3.3. КАПІТАЛЬНІ ТРАНСФЕРТИ НА РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ

- (45) Відповідно до частини третьої статті 8 Закону України «Про міський електричний транспорт» органи місцевого самоврядування, зокрема, створюють належні дорожні умови для здійснення перевезень, реалізують заходи з розвитку, вдосконалення та облаштування маршрутної мережі, виконують інші функції щодо створення безпечних умов діяльності у сфері міського електричного транспорту згідно із законодавством.
- (46) Згідно зі Статутом комунального підприємства «Одесміськелектротранс», затвердженого рішенням Одеської міської ради від 12.12.2012 № 2565-VI (далі – Статут), до предмета діяльності підприємства віднесено, зокрема:
- здійснення контролю, ведення реєстрації, обліку та моніторингу використання об'єктів, розташованих на територіях, земельних ділянок, що знаходяться у користуванні, на балансі підприємства для розміщення інженерних мереж, систем і споруд, а також охоронних зон об'єктів міського електричного транспорту, що встановлюються відповідно до вимог законодавства;
 - здійснення функцій замовника, підрядника з будівництва, реконструкції, ремонту інженерних мереж, систем і споруд, призначених для забезпечення життєдіяльності.
- (47) Відповідно до Статуту статутний фонд складається з нерухомого та рухомого майна, контактної мережі, колій, земельних ділянок, апаратури електрозв'язку (автоматизованої системи диспетчерського управління об'єктами міського автомобільного та електричного транспорту).
- (48) Згідно зі Статутом майно комунального підприємства перебуває в комунальній власності територіальної громади м. Одеси і закріплюється за ним на праві господарського відання.
- (49) За таких умов, надання підтримки комунальному підприємству «Одесміськелектротранс» у вигляді субсидій та поточних трансфертів на розвиток інфраструктури міського електротранспорту є однією з форм інвестування в міську транспортну інфраструктуру загального користування, що у свою чергу підпадає під винятки, передбачені пунктом 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», на які не поширюється дія цього Закону.

3.4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГАРАНТІЙНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА КРЕДИТАМИ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

- (50) Підтримка комунального підприємства «Одесміськелектротранс» у вигляді забезпечення гарантійних зобов'язань комунального підприємства «Одесміськелектротранс» здійснюється на підставі наказу Міністерства фінансів України від 12.10.2016 № 879 «Про погодження Обсягу та умов надання місцевої гарантії Одеською міською радою у 2016 році» та Договору гарантії, відшкодування та підтримки проекту, укладеного 21.10.2016 між Одеською міською радою та Європейським банком реконструкції та розвитку.
- (51) Отже, підтримка комунального підприємства «Одесміськелектротранс» у вигляді забезпечення гарантійних зобов'язань комунального підприємства «Одесміськелектротранс» розпочалась до набрання чинності в повному обсязі Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», тобто до 02.08.2017.
- (52) Разом з цим, частиною другою розділу 9 Закону встановлено, що усі надавачі державної допомоги протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом зобов'язані подати Уповноваженому органу повідомлення про програми підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, які існували на день набрання чинності цим Законом.
- (53) Відповідно до пункту 15 частини першої статті 1 Закону програма державної допомоги - нормативно-правовий акт або сукупність актів, на підставі яких певним категоріям суб'єктів господарювання передбачається надання державної допомоги впродовж певного або невизначеного періоду у визначеному або невизначеному розмірі.
- (54) Згідно з пунктом 3 частини першої статті 1 Закону індивідуальна державна допомога - захід державної допомоги, що здійснюється поза межами програми державної допомоги, а також окремі заходи державної допомоги, що здійснюються в межах програми державної допомоги, але підлягають повідомленню згідно з умовами такої програми та цим Законом.
- (55) За таких умов, підтримка у вигляді забезпечення гарантійних зобов'язань комунального підприємства «Одесміськелектротранс», яка розпочалась до набрання чинності Законом у повному обсязі, передбачає надання державної гарантії чітко визначеному суб'єкту господарювання, а саме для забезпечення виконання боргових зобов'язань комунального підприємства «Одесміськелектротранс», тому такий захід є індивідуальним і не відноситься до програм державної підтримки.
- (56) Отже, забезпечення гарантійних зобов'язань комунального підприємства «Одесміськелектротранс», що здійснюється на підставі наказу Міністерства фінансів України від 12.10.2016 № 879 «Про погодження Обсягу та умов надання місцевої гарантії Одеською міською радою у 2016 році» та Договору гарантії, відшкодування та підтримки проекту, укладеного 21.10.2016 між Одеською міською радою та Європейським банком реконструкції та розвитку, є індивідуальним заходом державної підтримки і не підпадає під дію частини другої розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

- (57) На підставі вищенаведеного та інформації, наданої у Повідомленні, підтримка надається комунальному підприємству «Одесміськелектротранс» із місцевого бюджету м. Одеси, тобто за рахунок місцевих ресурсів.
- (58) З урахуванням визначення в пункті 14 статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, послуги міського пасажирського електротранспорту, які надає комунальне підприємство «Одесміськелектротранс», відносяться до послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

- (59)Зобов'язання комунального підприємства «Одесміськелектротранс» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені Законом України «Про міський електричний транспорт», Статутом та Договором про організацію надання транспортних послуг з перевезення міським електричним транспортом від 18.11.2016 № 92/У-У/2016/415. Зокрема, підприємство зобов'язане здійснювати перевезення пасажирів тролейбусами і трамваями навіть за умови економічної збитковості, оскільки встановлені державні тарифи на послуги з перевезення пасажирів міським електротранспортом не забезпечують необхідного рівня доходності, а отже, за нормальних ринкових умов такі послуги не могли б надаватися суто на комерційній основі без державної підтримки, яка полягає в компенсації різниці між отриманими доходами підприємства та актуальними витратами, пов'язаними з наданням послуг громадського пасажирського транспорту.
- (60)Відповідна правова база для обчислення компенсації витрат комунального підприємства «Одесміськелектротранс», пов'язаних із наданням громадських послуг, передбачена частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт», яка визначає, що у разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.
- (61)Виходячи з інформації, що міститься в додаткових документах, наданих разом із Повідомленням, зокрема в Договорі про організацію надання транспортних послуг з перевезень міським електричним транспортом від 18.11.2016 № 92/У-У/2016/415, компенсація за транспортні послуги вирахована як різниця між вартістю наданих за звітний період транспортних послуг та обсягом власних доходів перевізника, що відповідає змісту статті 4 Регламенту.
- (62)Відповідно до інформації, надісланої додатково до Повідомлення листом Департаменту транспорту, зв'язку та організації дорожнього руху Одеської міської ради від 31.01.2017 № 01-41/232 (вх. № 5-01/1179ел/п від 31.10.2017), наведені в документах розрахунки комунального підприємства «Одесміськелектротранс» розраховувались на підставі фактичних витрат без урахування необхідності компенсувати витрати, які не належать до витрат міського електротранспорту, зокрема витрати: автотранспортної служби, дитячої оздоровчої бази відпочинку «Мрія» та житлово-експлуатаційного відділу. Крім того, наведені витрати, які має компенсувати Одеська міська рада, були ретельно перевірені Департаментом транспорту, зв'язку та організації дорожнього руху Одеської міської ради відповідно до чинного законодавства, чим встановлена їх обґрунтованість. Зокрема, фахівці Департаменту транспорту, зв'язку та організації дорожнього руху Одеської міської ради детально перевіряли витрати, що будуть компенсуватися за рахунок міського бюджету з урахуванням умов дотримання критеріїв, установлених у рішенні Європейського суду від 24.07.2003 № 280/00 Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, а саме в частині недопущення надмірної компенсації.
- (63)Договір про організацію надання транспортних послуг з перевезення міським електричним транспортом укладається на один рік, що відповідає статті 4 Регламенту, навіть з урахуванням того, що закупівля тролейбусів здійснюється за бюджетні кошти.
- (64)Відповідно до Статуту комунального підприємства «Одесміськелектротранс» суб'єкт господарювання засновано Одеською міською радою для задоволення міських, суспільних потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, торговельної та іншої господарської діяльності з метою отримання прибутку. До виключної компетенції Одеської міської ради належить:

- затвердження статуту підприємства, внесення до нього змін і доповнень;
- прийняття рішення про припинення діяльності підприємства;
- встановлення цін, тарифів на послуги, роботи, які надає підприємство;
- зміна розміру статутного фонду підприємства.

Розпорядженням Одеського міського голови призначаються:

- уповноважений орган для здійснення контролю за ефективною діяльністю підприємства;
- директор підприємства, який приймається на роботу за контрактом;
- ревізійна комісія для контролю за фінансовою господарською діяльністю підприємства, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.

(65) Як уже зазначалось вище, відповідно до Статуту майно комунального підприємства перебуває в комунальній власності територіальної громади м. Одеси і закріплюється за ним на праві господарського відання, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.

(66) Комунальне підприємство «Одесміськелектротранс» не бере участі в інших тендерах на надання послуг з перевезення пасажирів, що проводяться за межами території компетентного місцевого органу влади, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.

(67) Враховуючи вимогу частини четвертої статті 263 Угоди, а також пункт 1 Додатка до Регламенту, Департамент транспорту, зв'язку та організації дорожнього руху Одеської міської ради повинен розробити Методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес відповідно до вимог Додатка до Регламенту.

(68) Відповідно до інформації, надісланої додатково до Повідомлення листом Департаменту транспорту, зв'язку та організації дорожнього руху Одеської міської ради від 31.01.2017 № 01-41/232 (вх. № 5-01/1179ел/п від 31.10.2017), Департамент транспорту, зв'язку та організації дорожнього руху Одеської міської ради планує розробку Методики розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в Додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами.

(69) Підсумовуючи викладене, підтримка у формі:

- субсидій та поточних трансфертів на забезпечення основної діяльності комунального підприємства «Одесміськелектротранс»: виплата заробітної плати, сплата податків і зборів на заробітну плату, земельного податку та оплата спожитої електроенергії, що виділяються на підставі Закону України «Про міський електричний транспорт»;
- капітальних трансфертів на розвиток інфраструктури міського електротранспорту, що виділяються на підставі Програми розвитку міського електричного транспорту м. Одеси на 2016 – 2018 роки, затвердженої рішенням Одеської міської ради від 21.09.2016 № 1087-VII (зі змінами від 08.02.2017 № 1617-VII), на період з 01.01.2016 по 31.12.2018 у сумі 793 992,1 тис. грн

не є державною допомогою відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(70) Експертами проекту технічної допомоги Європейського Співтовариства «Підтримка Антимонопольного комітету України у впровадженні правил державної допомоги» підтримано зазначену позицію листом від 08.02.2018 № SESAR2018/02-4.

(71) Враховуючи наведене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2017 № 2-рп, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631, на підставі інформації, наданої Департаментом транспорту, зв'язку та організації дорожнього руху Одеської міської ради, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що підтримка у формі:

- субсидій та поточних трансфертів на забезпечення основної діяльності комунального підприємства «Одесміськелектротранс»: виплата заробітної плати, сплата податків і зборів на заробітну плату, земельного податку та оплата спожитої електроенергії, що виділяються на підставі Закону України «Про міський електричний транспорт»;
- капітальних трансфертів на розвиток інфраструктури міського електротранспорту, що виділяються на підставі Програми розвитку міського електричного транспорту м. Одеси на 2016 – 2018 роки, затвердженої рішенням Одеської міської ради від 21.09.2016 № 1087-VII (зі змінами від 08.02.2017 № 1617-VII),

на період з 01.01.2016 по 31.12.2018 у сумі 793 992,1 тис. грн **не є державною допомогою** відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ